Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (trzecia izba)

z dnia 7 grudnia 2018 r.*

Zamówienia publiczne – Rozporządzenie finansowe – Wykluczenie z udziału w postępowaniach o udzielenie zamówień i o przyznanie dotacji finansowanych z budżetu ogólnego Unii na okres dwóch lat – Artykuł 108 rozporządzenia finansowego – Prawo do obrony – Dowód otrzymania powiadomienia

W sprawie T-280/17

GE.CO.P. Generale Costruzioni e Progettazioni SpA, z siedzibą w Rzymie (Włochy), reprezentowana przez G. Naticchioni, avocat,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez F. Dintilhaca i F. Moro, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot złożony na podstawie art. 263 TFUE wniosek o stwierdzenie nieważności, po pierwsze, decyzji Komisji z dnia 7 marca 2017 r. o wykluczeniu skarżącej z udziału w postępowaniach o udzielenie zamówień i o przyznanie dotacji finansowanych z budżetu ogólnego Unii Europejskiej oraz z udziału w postępowaniach o przyznanie środków w ramach rozporządzenia Rady (UE) 2015/323 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. 2015, L 58, s. 17) i nakazaniu publikacji tego wyłączenia na stronie internetowej Komisji, a po drugie, wszystkich aktów wcześniejszych lub późniejszych w stosunku do tej decyzji, w tym tych, które nie są skarżącej znane,

SĄD (trzecia izba),

w składzie: S. Frimodt Nielsen, prezes, V. Kreuschitz i N. Półtorak (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: E. Coulon,

wydaje następujący

Wyrok [1]

[...]

* Język postępowania: włoski.

1 Poniżej zostały odtworzone jedynie te punkty wyroku, których publikację Sąd uznał za wskazaną.

Co do prawa

[…]

Co do istoty

[…]

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego naruszenia art. 108 rozporządzenia finansowego oraz art. 41 karty praw podstawowych

[…]

42 Na wstępie należy przypomnieć, że przestrzeganie prawa do obrony stanowi podstawową zasadę prawa Unii, a jego integralną część stanowi prawo do bycia wysłuchanym (zob. wyrok z dnia 3 lipca 2014 r., Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

43 Prawo do bycia wysłuchanym jest obecnie zapisane nie tylko w art. 47 i 48 karty praw podstawowych, które gwarantują przestrzeganie prawa do obrony oraz prawa do rzetelnego procesu we wszystkich postępowaniach sądowych, ale również w art. 41 tej karty, który zapewnia prawo do dobrej administracji. Artykuł 41 ust. 2 karty praw podstawowych stanowi, że prawo do dobrej administracji obejmuje zwłaszcza prawo każdego do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jego sytuację (zob. wyrok z dnia 3 lipca 2014 r., Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).

44 Na mocy tej zasady, która znajduje zastosowanie, gdy administracja zamierza wydać wobec kogoś akt wywołujący wobec niego niekorzystne skutki, adresaci decyzji, które mają znaczący wpływ na ich interesy, powinni być w stanie skutecznie przedstawić swoje stanowisko odnośnie do elementów, na których organ administracyjny zamierza oprzeć swoją decyzję (zob. wyrok z dnia 3 lipca 2014 r., Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo). Prawo do bycia wysłuchanym musi być przestrzegane nawet wtedy, gdy mające zastosowanie przepisy nie przewidują wyraźnie takiej formalności (zob. wyrok z dnia 3 lipca 2014 r., Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, pkt 31, 39 i przytoczone tam orzecznictwo).

45 W niniejszym przypadku mające zastosowanie przepisy przewidują w art. 108 ust. 8 lit. c) rozporządzenia finansowego, że przed wydaniem zalecenia panel, o którym mowa w art. 108, umożliwia wykonawcy i powiadomionym instytucjom zamawiającym przedłożenie uwag. Przepis ten stanowi również, że wykonawca i powiadomione instytucje zamawiające mają co najmniej 15 dni na przedstawienie uwag.

46 Jednakże znajdujące zastosowanie przepisy nie określają, za pośrednictwem jakiego środka komunikacji panel, o którym mowa w art. 108, powinien powiadomić wykonawcę o kwalifikacji prawnej rozpatrywanych okoliczności faktycznych i o przewidywanej karze.

47 W tym względzie z orzecznictwa wynika, że decyzja – a więc tym bardziej pismo wskazujące kwalifikację prawną rozpatrywanych okoliczności faktycznych i karę rozważaną przez panel, o którym mowa w art. 108 – jest prawidłowo doręczona, jeśli przekazano ją adresatowi i był on w stanie się z nią zapoznać (zob. podobnie postanowienie z dnia 9 lipca 2013 r., Page Protective Services/ESDZ, T-221/13, niepublikowane, EU:T:2013:363, pkt 12).

48 W niniejszym przypadku strony nie są zgodne co do tego, czy Komisja prawidłowo doręczyła skarżącej sporne pismo. W pierwszej kolejności Komisja wskazała w zaskarżonej decyzji, że powierzyła doręczenie spornego pisma przedsiębiorstwu świadczącemu usługi przesyłek ekspresowych. W drugiej kolejności wskazuje ona, że wysłała również to pismo pocztą elektroniczną do jedynego administratora skarżącej. Aby wykazać, że prawidłowo doręczyła sporne pismo, Komisja powołuje się na wiadomość elektroniczną z dnia 23 grudnia 2016 r. i otrzymane tego samego dnia potwierdzenie przeczytania. Skarżąca twierdzi, że nigdy nie dowiedziała się o istnieniu spornego pisma ani o jego wysłaniu.

[…]

60 Jak wynika z pkt 42–44 i 47 powyżej, to Komisja powinna zagwarantować skuteczność prawa do bycia wysłuchanym, a więc to ona powinna wykazać, że umożliwiła skarżącej skuteczne przedstawienie jej stanowiska na temat elementów, na których Komisja zamierzała oprzeć swą decyzję. W niniejszym przypadku Komisja nie mogła poprzestać na otrzymaniu potwierdzenia przeczytania, co do którego przyznaje, że jest to wiadomość wysyłana automatycznie przez system informatyczny adresata, aby móc stwierdzić, jak uczyniła to w zaskarżonej decyzji, że skarżąca była w stanie zapoznać się ze spornym pismem i że nie odpowiedziała na nie.

61 W świetle akt sprawy, a w szczególności informacji przedstawionych przez Komisję, a także zważywszy na uwagi stron dotyczące tych informacji, należy bowiem wskazać, że potwierdzenie przeczytania jest wiadomością, która może być wysłana automatycznie przez system informatyczny adresata wiadomości elektronicznej, bez wykonania przez niego ręcznie żadnej czynności, a więc bez tego, by koniecznie musiał się on dowiedzieć o istnieniu tej wiadomości. Należy więc uznać, że potwierdzenie przeczytania nie pozwala Komisji wykazać, że skarżącej umożliwiono w prawidłowy sposób zapoznanie się ze spornym pismem lub że wiedziała o istnieniu takiego pisma lub jego wysłaniu.

62 W tym względzie należy wskazać, że choć doręczenie listem poleconym za potwierdzeniem odbioru nie jest jedynym możliwym sposobem doręczenia decyzji administracyjnych, to jednak dzięki szczególnym gwarancjom, jakie przedstawia on zarówno dla danej osoby, jak i dla administracji, jest to szczególnie bezpieczne rozwiązanie (zob. podobnie postanowienie z dnia 16 grudnia 2010 r., AG/Parlament, F-25/10, EU:F:2010:171, pkt 38), tym bardziej, gdy dana osoba jest spoza instytucji (zob. podobnie postanowienie z dnia 16 grudnia 2010 r., AG/Parlament, F-25/10, EU:F:2010:171, pkt 39). Jedną z tych gwarancji jest w szczególności zapewnienie dzięki złożeniu przez adresata podpisu na potwierdzeniu odbioru, że adresat wie, iż zostało do niego wysłane pismo i że wymaga ono jego uwagi. Tymczasem z akt sprawy wynika, że, w odróżnieniu od pocztowego potwierdzenia odbioru, potwierdzenie przeczytania nie daje takiej gwarancji. Inaczej niż w przypadku podpisania potwierdzenia odbioru przez adresata pisma lub napisania i wysłania przez adresata potwierdzenia odbioru wiadomości elektronicznej rozpatrywane potwierdzenie przeczytania, ze względu na to, że jest generowane i wysyłane automatycznie przez system informatyczny adresata, jak to już opisano w pkt 61 powyżej, nie pozwala wykazać w sposób wolny od wszelkich wątpliwości, że skarżąca zapoznała się lub miała możliwość zapoznania się ze spornym pismem w dniu wysłania tego potwierdzenia przeczytania.

63 Gdy w grę wchodzi, tak jak w niniejszej sprawie, skuteczność prawa do bycia wysłuchanym, potwierdzenie przeczytania, takie jak to, które przedstawiła Komisja, nie wystarczy do wykazania, że prawidłowo dopilnowała ona tego, by umożliwić skarżącej skuteczne przedstawienie jej punktu widzenia.

64 Jako że okoliczność prawidłowego umożliwienia skarżącej przedstawienia jej stanowiska na temat elementów, na których Komisja zamierzała oprzeć zaskarżoną decyzję, nie została wykazana, należy uwzględnić pierwszy zarzut, dotyczący naruszenia art. 108 rozporządzenia finansowego oraz art. 41 karty praw podstawowych.

65 Zatem bez potrzeby przeprowadzania oceny zasadności pozostałych argumentów podniesionych przez skarżącą w ramach zarzutu pierwszego należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji.

[…]

Z powyższych względów

SĄD (trzecia izba)

orzeka, co następuje:

1) **Stwierdza się nieważność decyzji Komisji Europejskiej z dnia 7 marca 2017 r. o wykluczeniu GE.CO.P. Generale Costruzioni e Progettazioni SpA z udziału w postępowaniach o udzielenie zamówień i o przyznanie dotacji finansowanych z budżetu ogólnego Unii Europejskiej oraz z udziału w postępowaniach o przyznanie środków w ramach rozporządzenia Rady (UE) 2015/323 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i o nakazaniu opublikowania tego wykluczeniu na stronie internetowej Komisji.**

2) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**

3) **Komisja zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Frimodt Nielsen Kreuschitz Półtorak

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 7 grudnia 2018 r.

Podpisy